

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 21CoE/68/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8615200447
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 01. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Antónia Kandravá
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2019:8615200447.6

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Antónie Kandravej a členov senátu JUDr. Elišky Wagshalovej a JUDr. Ingrid Kalinákovej vo veci výkonu rozhodnutia maloletej Q. M. K., nar. X.X.XXXX, bytom pri matke (povinnej), v konaní zastúpenej kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Prešov, na návrh oprávneného Q. K., bytom Q. der M. XX/X, XXXX K., P., právne zastúpeného AZARIOVÁ & RUŽBAŠAN Law firm s.r.o. so sídlom C. 26, 040 01 Košice, IČO: 47 237 406, proti povinnej M.. B. K., bytom P. XXXX/X, XXX XX K., právne zastúpenej JUDr. Andrejom Garom, advokátom so sídlom Štefánikova 14, 811 05 Bratislava, za účasti Krajskej prokuratúry Prešov, o odvolaní otca proti uzneseniu Okresného súdu Svidník č.k. 4Em/1/2015-1107 zo dňa 27.04. 2018 takto

rozhodol:

I. P o t v r d z u j e uznesenie.

II. Žiaden z účastníkov n e m á n á r o k na náhradu trov odvolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým uznesením Okresný súd Svidník (ďalej len „súd“) návrh na výkon rozhodnutia zamietol.

2. Rozhodnutie odôvodnil, že zamietnutie návrhu nevytvára prekážku na podanie nového návrhu za predpokladu, že rozpory medzi účastníkmi budú pokračovať a jediným riešením bude len nariadenie výkonu rozhodnutia, pričom doterajší stav a nový titul (zmena) zrejme nebude vyžadovať vykonávacie konanie, pričom vykonávací súd nemá problémy s nariadením výkonu rozhodnutia, so samotným vykonaním úkonov na mieste samom za predpokladu, že budú k tomu vytvorené podmienky, aby nastal režim odobratia dieťaťa avšak v danom priestore a čase taký režim nenastal, ani nie je. Súd sledoval najlepší záujem dieťaťa z pohľadu oboch rodičov a v tejto intencii rozhodol. Súd poukázal na to, že vzhľadom na začaté konanie, vykonané neúčinné výchovné opatrenie, aj napriek skutočnosti, že matka a maloletá zmenili adresu trvalého pobytu považoval za potrebné vo veci rozhodnúť a vec meritórne v záujme najlepšieho záujmu maloletého dieťaťa uzavrieť, aby toto nebolo vystavené psychickému napätiu.

3. Poukázal na článok 1, 4 základných princípov zákona č. 161/2015 Z.z., Civilný mimosporový poriadok), ust. § 5, § 371 ods.1, 2 § 372, § 377 ods.1, § 380, § 381 C.s.p.

4. Otec v zákonom stanovenej lehote podal proti tomuto uzneseniu odvolanie. Z dôvodu, že súd prvej inštancie nesprávne alebo neúplne zistil skutočný stav veci, z dôvodu, že súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, z dôvodu, že súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností, že dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, a z dôvodu, že rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci .Poukazuje na to, že povinná sa dlhodobo nepodrobuje vykonateľnému rozhodnutiu súdu a je trestne stíhaná za prečin marenie výkonu úradného rozhodnutia

podľa § 349 Trestného zákona v súvislosti s neumožňovaním styku oprávnenému s maloletou, a v tejto veci bola na povinnú podanú aj obžaloba. Zo znaleckých posudkov vyplýva, že existuje vzájomná náklonnosť a citové puto medzi otcom a dcérou, pričom znalkyňa O. M. I., O. maloletú psychologicky vyšetrila 30.11.2015 a stretnutie otca s maloletou prebehlo necelé 2 mesiace po pojednávaní na mieste samom a výkon rozhodnutia bol dňa 05.09. a 06.09.2015, pričom znalkyňa toto správanie u maloletej nepotvrdila. Súd prvej inštancie prijal nesprávne skutkové zistenia, keď konštatoval, že povinná nevytvára prekážky styku a je nápomocná k zlepšeniu komunikácie medzi rodičmi. Trvá na tom, že sú splnené predpoklady vedenia konania o výkon rozhodnutia a tiež vydania uznesenia o nariadení výkonu rozhodnutia, keďže doteraz zistené skutočnosti neodôvodňujú zastavenie výkonu rozhodnutia z dôvodov podľa § 390 CMP ako ani zamietnutie návrhu oprávneného na nariadenie výkonu rozhodnutia. Z dôvodu vyššie popísaného správania povinnej boli aj starí rodičia nútení podať návrh na nariadenie výkonu rozhodnutia, predmetné konanie je vedené na Okresnom súde Bratislava III pod sp. zn. 37Em/9/2017. Vzhľadom k vyššie uvedeným skutočnostiam neexistuje ani najmenší predpoklad, že by sa bez nariadenia súdneho výkonu rozhodnutia povinná dobrovoľne podrobila a pristúpila na akúkoľvek dohodu s oprávneným vo veci úpravy jeho styku s maloletou. Napriek tejto skutočnosti a pozitívnemu záväzku štátu prijať všetky opatrenia na zachovanie rodinných väzieb - vzťahu rodiča a dieťaťa, súd prvej inštancie nevyužil žiaden efektívny nástroj na zabezpečenie realizácie styku, z dôvodu odmietavého postoja dieťaťa a jeho najlepšieho záujmu návrh oprávneného zamietne. Napádaným rozhodnutím súdu prvej inštancie došlo k ohrozeniu Ústavou garantovaného práva oprávneného na súdnu a inú právnu ochranu, a taktiež Dohovorom garantovaného práva na zachovanie rodinných väzieb. Na druhej strane týmto konaním súdu prvej inštancie došlo k priznaniu súdnej ochrany konaniu a správaniu povinnej, ktorého protiprávnosť konštatovali orgány činné v trestnom konaní, a ktoré je v rozpore s najlepším záujmom maloletej.

5. K podanému odvolaniu sa vyjadrila matka. Uviedla, že oprávnený sa na styk so svojou dcérou už 8 mesiacov nedostavil, o maloletú sa nijako nezaujíma, nekontaktuje, nedal jej vedieť dôvody prečo nepríde. Poukazuje na to, že dôvody tvrdené odvolateľom pre podanie odvolania nie sú dôvodné. Navrhla potvrdiť napadnuté uznesenie ako vecne správne. Poukazuje na to, že maloletá styk s otcom odmieta už od roku 2014, odmieta s ním dobrovoľne na styk a to práve z dôvodu správania sa otca k maloletej dcére, ide o neempatické správanie zo strany otca. Pokiaľ odvolateľ poukazuje na rozhodnutia orgánov činných v trestnom konaní, poukazuje na to, že ide len o prípravné konanie a neide o dôkaz, z ktorého by mali byť vyvodené v tomto štádiu konania nejaké skutkové zistenia.

6. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) (zák. č. 161/2015 Z.z. § 34 Civilného sporového d'alej len C.s.p.), po zistení, že odvolanie bolo podané včas, oprávneným subjektom - účastníkom, v ktorého neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 359 C.s.p.), po skonštatovaní, že podané odvolanie má zákonné náležitosti (§ 127 a § 363 CSP) a že odvolateľ použil zákonom prípustné odvolacie dôvody preskúmal napadnuté rozhodnutie bez viazanosti rozsahom (§ 65 CMP) a dôvodmi odvolania (§ 66 CMP), a dospel k záveru, že napadnuté uznesenie možno považovať za vecne správne.

7. Predmetom prieskumu pred odvolacím súdom sa stala otázka posúdenia správnosti záverov o zamietnutí návrhu na výkon rozhodnutia v prvej fáze vykonávacieho konania. Odvolateľ namieta predmetný záver súdu tvrdiac, že v danej veci boli splnené podmienky pre nariadenie výkonu rozhodnutia.

8. Odvolací súd vo veci nariadil pojednávanie. Matka bola ochotná zúčastniť sa mediácie a uznala, že komunikačný vzťah medzi rodičmi je narušený. Otec reagoval na možnosť prijatia opatrenia v tomto konaní a navrhol, aby došlo k realizácii jeho styku formou asistovaného styku.

9. Nová právna úprava vyplývajúca z CMP týkajúca sa výkonu rozhodnutia vo veciach maloletých v spojení s vyhláškou MS SR č. 207/2016 Z.z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti výkonu rozhodnutia vo veciach maloletých (ďalej len „vyhláška“) precizuje postup súdu v rámci vykonávacieho konania a zdôrazňuje ochranu maloletého dieťaťa pred ujmom, ktorá by mohla vzniknúť núteným výkonom rozhodnutia, ukladá súdu povinnosť zohľadňovať nielen správanie sa povinného pri plnení povinností, ale aj správanie sa oprávneného pri realizácii práv vyplývajúcich z rozhodnutia, ako aj správanie sa a názor maloletého. Je povinnosťou súdu zistiť, či pre neplnenie povinností vyplývajúcich z rozhodnutia existujú ospravedliteľné dôvody. Novokoncipované ustanovenia štvrtej časti CMP dôsledne sledujú dve

fázy exekučného konania, ktoré sa uplatnia i v konaní o výkon rozhodnutia vo veciach maloletých, kde v prvej fáze súd rozhoduje o nariadení výkonu rozhodnutia a v druhej fáze uskutočňuje výkon rozhodnutia.

10. Cieľom vykonávacieho konania je faktické uskutočnenie práva na plnenie, a teda vynútenie povinnosti niečo plniť štátnou mocou, ktorá povinnosť bola uložená vykonateľným titulom, pokiaľ k plneniu povinností nedošlo dobrovoľne. Výsledkom vykonávacieho konania má byť teda splnenie povinnosti určenej vykonateľným exekučným titulom buď dobrovoľne alebo nútene a nemôže ním byť popretie exekučného titulu. Práve z uvedeného dôvodu a za súčasnej ochrany záujmov maloletého dieťaťa v tomto type vykonávacieho konania, štvrtá časť CMP v spojení s citovanou vyhláškou ustanovujú postup súdu smerujúci k realizácii práv a povinností vyplývajúcich zo súdneho rozhodnutia. V tomto type konania musí rozhodovaniu súdu predchádzať dôkladná úvaha založená na dôslednom zistení skutkového stavu.

11. Vychádzajúc z obsahu spisu posledným titulom na základe ktorého sa oprávnený domáha výkonu je uznesenie Okresného súdu Svidník sp. zn. 2P/16/2015 zo dňa 08.08.2016, ktorým súd dočasne upravil styk maloletej s oprávneným prvý víkend v mesiaci, v piatok od 15:00 hod. do 18:00 hod, v sobotu a v nedeľu od 09:00 hod. do 17:00 hod., bez prítomnosti matky. Uvedené rozhodnutie bolo potvrdené uznesením Krajského súdu v Prešove zo dňa 29.09.2016, a bolo nariadené do právoplatného skončenia konania na Okresnom súde Svidník sp. zn. 2P/16/2015.

12. Súd prvej inštancie zamietol návrh postupom podľa § 377 ods.1 CMP. V súlade s citovaným ustanovením bolo povinnosťou súdu v prvej fáze vykonávacieho konania zistiť, či skutočne nedochádza k plneniu povinnosti uloženej súdnym rozhodnutím a či existujú na to ospravedlniteľné dôvody, pre ktoré sa povinný nemôže rozhodnutiu podrobiť.

13. V prejednávanej veci bolo úlohou súdu po zrušení uznesenia súdu prvej inštancie odvolacím súdom uznesením č.k. 21CoE/124/2015-612 zistiť, či existujú ospravedlniteľné dôvody na strane povinnej, pre neplnenie rozhodnutia, vyrovnáť sa postojom maloletého dieťaťa. Rovnako tak vyrovnáť sa s návrhom na uloženie výchovného opatrenia podľa § 37 ods.2 písm.d/ Zákona o rodine. Súd uložil výchovné opatrenie v podobe výchovného poradenstva, ktorého sa boli povinní zúčastniť obidvaja rodičia na referáte poradensko-psychologických služieb Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Prešov uznesením zo dňa 27.10.2016. Vo fáze preverovania a zisťovania dôvodov, pre ktoré nedochádza k plneniu povinnosti uložených rozhodnutím súdu, súd vykonal zistenia na príslušnom úrade práce, sociálnych vecí a rodiny, vyzýval rodičov k dodržiavaniu úpravy styku otca s maloletou, poučil ich o možnosti účasti u mediátora, poukazoval na doporučenia psychológa M.. M. A., MUDr. E. P..

14. Súd následne prijíma záver o existencii ospravedlniteľných dôvodov pre ktoré nedochádza k realizácii styku otca s maloletou a predpokladal, že je možné tieto dôvody odstrániť. Možnosťou pre odstránenie týchto príčin malo byť uložené opatrenie v podobe účasti na výchovnom opatrení, vzhľadom na vážny nezáujem oboch rodičov komunikovať vzájomne medzi sebou, komunikovať o potrebách maloletej, na existenciu toho, že k styku otca s dcérou nedochádzalo. Súd prvej inštancie vyhodnotil výsledok výchovného opatrenia. Otec maloletej sa nezúčastnil odborného poradenstva. Súd prvej inštancie postupoval správne pokiaľ preskúmal výsledky uloženého výchovného opatrenia a následne preskúmaval, či je potrebné vo vykonávacom konaní pokračovať. Dospel k záveru, že nie je možné pričítať matke maloletého dieťaťa odmietanie povinnosti plniť uloženú povinnosť a dospel k záveru, že na strane matky ospravedlniteľné dôvody, a preto uznesenie o nariadení výkonu rozhodnutia nevydá, ale návrh zamietne.

15. Postup súdu a jeho záver možno považovať za dôvodný. Pri zisťovaní existencie ospravedlniteľných dôvodov súd zohľadňuje viacero faktorov a to správanie povinného, čo urobil preto, aby došlo k realizácii plnenia, či povinný je príčinou neplnenia povinnosti, aké je správanie sa oprávneného, vzťah s maloletým a ako aj správanie a názor maloletého dieťaťa.

16. Prejednávaný prípad poukazuje na to, že je nevyhnutne si uvedomiť, že v prípadoch výkonu rozhodnutia súd zabezpečuje vhodné predpoklady pre realizáciu rozhodnutia. Nemá však vo svojej moci dosiahnuť to, aby jeho pôsobenie vždy viedlo k výkonu rozhodnutia (porovnaj napríklad rozhodnutie ÚS IV. 452/2013).

17. Odvolací súd pri prijatí svojho záveru o správnosti rozhodnutia súdu prvej inštancie prihliadol na záujem maloletého dieťaťa. V každej veci, aj vo veci výkonu rozhodnutia je vždy najdôležitejší a prioritný záujem maloletého dieťaťa. V každom konaní musí byť rešpektovaný záujem dieťaťa, je výsostný. Súd musí pomôcť rodičom prekonať neschopnosť rodičov, ale nie je však možné, aby bolo nútené dieťa k plneniu povinností. Zároveň je nevyhnutné zohľadniť skutočnosť, že realizácia rozhodnutia o výchove maloletých detí bude od určitého veku dieťaťa takmer vždy závislá nielen od vôle rodičov, ale aj od maloletého dieťaťa. V týchto prípadoch tak príslušný súd len vytvára, prípadne zabezpečuje vhodné predpoklady na realizáciu rozhodnutia, nemá však vo svojej moci dosiahnuť to, aby jeho pôsobenie vždy viedlo k výkonu rozhodnutia. Vo veci nadradenia záujmu maloletého dieťaťa pri akejkoľvek činnosti týkajúcej sa maloletých detí bolo poukázané v rozhodnutí Európskeho súdu pre ľudské práva (Nuutinen proti Fínsku č. 32842/96, § 110, Voleský proti Českej republike č. 63267/00, § 102 29. jún 2004). „najlepší záujem dieťaťa môže v závislosti na svojej povahe a závažnosti prevážiť nad záujmom rodiča (Fiala proti Českej republike, rozsudok z 18. januára 2016, ods. 96).“ Použitie donucovacích opatrení za účelom výkonu práva styku je v tejto chýlostivej oblasti nežiaduce. Bude odôvodnené iba v prípade zjavne nezákonného konania rodiča, s ktorým dieťa žije (Zavřel proti Českej republike, rozsudok z 18. januára 2007, ods. 52). Osobitne významným je prípad, ak je odmietanie rodiča dieťaťom zapríčinené správaním tohto rodiča, teda, ak sa tento rodič nechoval vo vzťahu k dieťaťu vždy vhodne a empaticky (Pedović proti Českej republike, rozsudok z 18. júla 2006, ods. 112).

18. Odvolací súd akceptuje tvrdenia a názor otca, že v priebehu dlhej doby nedošlo k realizácii styku s dcérou. Súhlasí s tým, že je povinnosť súdu prijať opatrenia, ktoré umožnia kontakt rodiča s dieťaťom, ktorí nežijú v spoločnej domácnosti, zdôrazňuje však že táto povinnosť nie je absolútna. Porozumenie a spolupráca všetkých zúčastnených osôb vždy predstavuje dôležitý faktor.“ Štátne orgány síce majú vyvíjať snahu, aby tejto spolupráci napomohli, ale ich povinnosť využívať donucovacie prostriedky nemôže byť neobmedzená. Musia brať ohľad na záujmy, práva a slobody dotknutých osôb a hlavne na najvyšší záujem dieťaťa a jeho práva, ktoré mu priznáva čl. 8 dohovoru“ (Volský proti Českej republike, bod 118).

19. Vzhľadom na zistenia súdu o traume maloletej dcéry, o potrebe obnoviť vzťah dcéry s otcom za pomoci odborníkov, čo nakoniec priznávajú obaja rodičia s maximálnym prihliadnutím na záujem maloletej, s prihliadnutím na pretrvávajúce rodinné konflikty, dospel súd k záveru, že nie je v záujme dieťaťa aby sa pokračovalo vo vykonávacom konaní. Nútené stretávanie sa maloletej dcéry nevytvorí medzi nimi puto, v tomto štádiu konania vyvíjanie tlaku by pôsobilo kontraproduktívne a môže zanechať dlhodobé následky na zdraví maloletej. Je potrebné zdôrazniť, že v danom prípade je dôležitý záujem otca stretávať sa pravidelne so svojou dcérou, podieľať sa na jej výchove ale samotný výkon rozhodnutia sa musí realizovať tak, aby bol prednostne sledovaný najlepší záujem dieťaťa, ktorý prevažuje nad záujmom rodiča. Je preto odôvodnené, v tomto štádiu konania nepokračovať vo vykonávacom konaní.

20. Odvolací súd poznamenáva, že dôvodom nerešpektovania vykonateľného rozhodnutia i následnej nemožnosti jeho núteného vykonania môže byť i zdravotný stav maloletého dieťaťa (rozsudok Českej socialistickej republiky sp. zn. 1Cz 63/87 zo dňa 22.12.1987). Je vecou súdov posúdiť jednotlivé špecifiká prípadu, ku ktorým patrí i zváženie, či zdravotný stav maloletého dieťaťa bránilo, či bráni (pri nariadení samotného výkonu rozhodnutia) styku s druhým rodičom (uznesenie Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 20Cdo 4498/2009 zo dňa 21.02. 2011).

21. Veci týkajúce sa maloletých detí sú vždy citlivou oblasťou, preto je potrebné k použitiu donucovacích prostriedkov pristupovať s maximálnou opatrnosťou (porov. Rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Reigado Ramos vs. Portugalsko).

22. Odvolací súd je toho názoru, že k vyriešeniu podstaty problému môže prispieť len nové rozhodnutie súdu vo veciach starostlivosti o maloletú, v ktorom budú nanovo určené podmienky stretávania otca maloletou a nie ďalšie pokračovanie vo vykonávacom konaní, nevyhnutne obsahujúcom prvok konfliktu. Odvolací súd opakovane apeluje na obidvoch rodičov, aby dôsledne zvážili svoje svoj prístup, správanie, aby došlo k obnoveniu základnej komunikácie rodičov, ktorá prinesie výsledok v podobe rešpektovania a vytvorenia možnosti pre otca.

23. Nie je nechať bez povšimnutia postoj otca ktorý je čiastočne možno chápať z dôvodu jeho rozpoloženia a pretrvávajúcej odlúčenosti od dcéry. Matka tvrdí, že zdravotný stav maloletej sa výrazne zlepšil. Aktuálny postoj otca k tomu, že pre maloletú dcéru už dlhodobo neprichádza je možné pochopiť, nie je však akceptovateľný jeho postoj k odmietaniu odbornej pomoci ktorá bola v priebehu konania aj vykonávacieho otcovi ponúknutá. Za situácie, že súdy dospeli vo vykonávacom konaní k záveru o potrebe nastolenia vhodnej komunikácie medzi rodičmi v záujme maloletej, v záujme vyhodnotenia a odstránenia dôvodov pre nerealizáciu styku, mal sa im otec podrobiť. V snahe dosiahnuť odstránenie dôvodov, pre ktoré sa styk nerealizoval to bolo potrebné.

24. Vzhľadom na to, že v danom prípade boli splnené podmienky pre zamietnutie návrhu odvolací súd potvrdil napadnuté uznesenie ako vecne správne (§ 387 ods. 1 C.s.p.).

25. O náhrade trov odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa ustanovenia § 52 Civilného mimosporového poriadku s použitím ustanovenia § 396 ods. 1 Civilného sporového poriadku tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania, pričom žiaden z účastníkov nepodal návrh na náhradu trov konania v zmysle ustanovenia § 57 Civilného mimosporového poriadku.

Rozhodnutie prijal senát pomerom hlasov 3 :0 (§ 3 ods. 9 zákona číslo 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov § 393 ods. 2 C.s.p.).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).